

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 25 juni 2015*

”Begäran om förhandsavgörande — Direktiven 94/19/EG och 97/9/EG — System för insättningsgaranti och ersättning till investerare — Spar- och investeringsinstrument — Finansiella instrument i den mening som avses i direktiv 2004/39/EG — Undantag från garantin — Direkt effekt — Villkor för att omfattas av direktiv 97/9/EG”

I mål C-671/13,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litauen), genom beslut av den 16 december 2013, som inkom till domstolen den 17 december 2013, i de mål som anhängiggjorts av

”Indėlių ir investicijų draudimas” VĮ,

Virgilijus Vidutis Nemaniūnas,

ytterligare deltagare i rättegången:

Vitoldas Guliavičius,

Bankas ”Snoras” AB, i likvidation,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden R. Silva de Lapuerta, domstolens vice ordförande K. Lenaerts, tillika tillförordnad domare på andra avdelningen, samt domarna J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev och J. L. da Cruz Vilaça (referent),

generaladvokat: P. Cruz Villalón,

justitiesekreterare: handläggaren M. Aleksejev,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 20 november 2014,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- ”Indėlių ir investicijų draudimas” VĮ, genom A. Mažintienė, biträdd av V. Drizga och A. Šekštelo, advokatai,
- M. Guliavičius, genom G. Subačiūtė och A. Milinis, advokatai,

* Rättegångsspråk: litauiska .

- bankas ”Snoras” AB, i likvidation, genom K. Švirinas och I. Dargužas, advokatai,
 - Litauens regering, genom V. Kazlauskaitė-Švenčionienė och D. Kriauciūnas, båda i egenskap av ombud,
 - Europeiska kommissionen, genom K.-P. Wojcik och A. Steiblytė, båda i egenskap av ombud,
- och efter att den 26 februari 2015 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,
följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 1.1, 3.1, 7.1 och 7.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 94/19/EG av den 30 maj 1994 om system för garanti av insättningar (EGT L 135, s. 5; svensk specialutgåva, område 6, volym 4, s. 227), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/14/EG av den 11 mars 2009 (EUT L 68, s. 3) (nedan kallat direktiv 94/19), av punkt 12 i bilaga I till direktiv 94/19 samt artiklarna 2.2, 2.3, 4.1 och 4.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/9/EG av den 3 mars 1997 om system för ersättning till investerare (EGT L 84, s. 22).
- 2 Begäran har framställts i mål som anhängiggjorts av ”Indėlių ir investicijų draudimas ” VĮ (nedan kallad IID) och M. Nemaniūnas angående giltigheten av ett avtal om förvärv av ett bankcertifikat och flera avtal om tecknande av obligationer.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 I artikel 20.1 i rådets direktiv 86/635/EEG av den 8 december 1986 om årsbokslut och sammanställd redovisning för banker och andra finansiella institut (EGT L 372, s. 1; svensk specialutgåva, område 6, volym 2, s. 136), anges följande beträffande post 3 rörande skulder representerade av emitterade värdepapper:

”Denna post skall omfatta både obligationer och skulder för vilka omsättningsbara värdepapper har emitterats, särskilt bankcertifikat, ’bons de caisse’ och skulder enligt egna accepter eller egna växlar.”

- 4 I skälen 17 och 18 i direktiv 94/19 anges följande:

”Å ena sidan bör den lägsta garantinivå som föreskrivs i detta direktiv inte lämna en allt för stor del av insättningarna utan skydd, såväl av hänsyn till konsumentskydd som till stabiliteten i det finansiella systemet.

...

En medlemsstat måste kunna utesluta vissa särskilt angivna kategorier av insättningar eller insättare, om den inte anser att de behöver särskilt skydd från den garanti som systemen för garanti av insättningar ger.”

5 Artikel 1.1 i direktiv 94/19 har följande lydelse:

”I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

- 1) *insättning*: ett tillgodohavande i form av inlåning eller som ett tillfälligt led i normala banktransaktioner och som ett kreditinstitut måste betala tillbaka enligt de lagliga och avtalsmässiga villkor som är tillämpliga, och alla fordringar i form av värdepapper som har ställts ut av kreditinstitut.

...”

6 I artikel 3.1 i direktiv 94/19 föreskrivs följande:

”Varje medlemsstat skall säkerställa att ett eller flera system för garanti av insättningar införs och officiellt erkänns inom dess territorium. Förutom under sådana omständigheter som avses i andra stycket och i punkt 4 får inget kreditinstitut som är auktoriserat i medlemsstaten enligt artikel 3 i direktiv 77/780/EEG ta emot insättningar om det inte är anslutet till ett sådant system.

...”

7 Artikel 7.1 och 7.2 i direktiv 94/19 har följande lydelse:

”1. Medlemsstaterna ska se till att täckningen för varje insättares sammanlagda insättningar ska vara minst 50 000 EUR i den händelse insättningarna blir indisponibla.

...

2. En medlemsstat kan bestämma att vissa insättare eller insättningar skall vara undantagna från garanti eller skall ges en lägre garanti. Dessa undantag finns angivna i bilaga 1.”

8 I punkt 12 i bilaga I till direktivet, som har rubriken ”Förteckning över de undantag som avses i artikel 7.2”, anges följande:

”Skuldebrev som samma kreditinstitut har ställt ut och skulder enligt egna accepter eller egna växlar.”

9 Skäl 9 i direktiv 97/9/EG har följande lydelse:

”Definitionen på ett värdepappersföretag innefattar de kreditinstitut som är auktoriserade att tillhandahålla investeringstjänster. Dessa kreditinstitut bör också vara skyldiga att ansluta sig till ett system för ersättning till investerare med avseende på sin investeringsverksamhet. Men det är likväl inte nödvändigt att föreskriva att dessa kreditinstitut skall ansluta sig till två system, om ett av systemen uppfyller kraven såväl i detta direktiv som i Europaparlamentets och rådets direktiv 94/19/EG ... För de värdepappersföretag som också är kreditinstitut kan det dock i vissa fall vara svårt att upprätthålla en skillnad mellan de insättningar som omfattas av direktiv 94/19/EG och de medel som innehas i samband med investeringsverksamheten. Medlemsstaterna bör därför ges möjlighet att bestämma vilket av de två direktiven som skall tillämpas.”

10 I artikel 1.3 i direktiv 97/9 anges att ”instrument” ska anses vara de instrument som är upptagna i avsnitt B i bilagan till rådets direktiv 93/22/EEG av den 10 maj 1993 om investeringstjänster inom värdepappersområdet (EGT L 141, s. 27; svensk specialutgåva, område 6, volym 4, s. 83).

11 I artikel 1.4 i direktiv 97/9 definieras investerare ”som varje person som har anförtrott ett värdepappersföretag pengar eller instrument i samband med en investeringstjänst”.

12 Artikel 2.2 och 2.3 i detta direktiv har följande lydelse:

”2. Ett system skall tillhandahålla skydd för investerare enligt artikel 4 antingen om

— de behöriga myndigheterna har konstaterat att ett värdepappersföretag, enligt deras uppfattning, för närvarande och av skäl som direkt hör samman med dess finansiella ställning, verkar sakna förmåga att kunna uppfylla sina förpliktelser med anledning av investerares krav och att denna oförmåga inte endast är tillfällig,

eller

— en rättslig myndighet av orsaker som direkt hör samman med ett värdepappersföretags finansiella ställning har meddelat ett avgörande som innebär att investerares möjlighet att framställa krav mot företaget tillfälligt upphävs,

beroende på om konstaterandet eller avgörandet inträffar först.

Skydd skall tillhandahållas för krav som uppkommer på grund av ett värdepappersföretags oförmåga att

— betala tillbaka pengar som tillkommer eller tillhör investerare och som innehas för deras räkning i samband med investeringsverksamhet,

eller

— till investerare lämna tillbaka finansiella instrument som tillhör dem och som innehas, handhas eller förvaltas för deras räkning i samband med investeringsverksamhet,

enligt de rättsliga och avtalsmässiga villkor som är tillämpliga.

3. Sådana krav på kreditinstitut som avses i punkt 2 som i en viss medlemsstat skulle omfattas av både detta direktiv och direktiv 94/19/EG skall av den medlemsstaten hänföras till ett system enligt något av dessa direktiv efter vad den staten finner lämpligt. Inget krav skall kunna ge ersättning mer än en gång enligt dessa direktiv.”

13 I artikel 4.1 och 4.2 i direktiv 97/9 föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall säkerställa att systemet tillhandahåller ett skydd som uppgår till minst 20 000 [euro] per investerare vad gäller krav som avses i artikel 2.2.

Till och med den 31 december 1999 får medlemsstater i vilka skyddet, när detta direktiv antas, är lägre än 20 000 [euro], behålla denna lägre skyddsnivå, under förutsättning att den inte är lägre än 15 000 [euro]. Denna möjlighet skall också ges medlemsstater på vilka övergångsbestämmelserna i artikel 7.1 andra stycket i direktiv 94/19/EG är tillämpliga.

2. En medlemsstat kan föreskriva att vissa investerare skall vara undantagna från det skydd som systemet tillhandahåller eller skall ges en lägre skyddsnivå. Dessa undantag finns angivna i bilaga 1.”

14 Under avsnitt C i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG (EUT L 145, s. 1), återfinns en uppräkningslista av de finansiella instrument som omfattas av detta direktiv. Enligt punkt 2 i nämnda avsnitt C omfattas penningmarknadsinstrument av begreppet finansiella instrument.”

- 15 Artikel 4.1 punkt 19 i direktiv 2004/39 definierar penningmarknadsinstrument på följande sätt:

”Penningmarknadsinstrument: sådana kategorier av instrument som normalt omsätts på penningmarknaden, t.ex. statsskuldväxlar, inlåningsbevis och företagscertifikat, med undantag av betalningsmedel.”

Litauisk rätt

- 16 Artikel 2.3 i lag nr IX-975 av den 20 juni 2002 om insättningsgaranti och investerarnas skyldigheter (Žin., 2002, nr 65-2635, lagen om insättningsgaranti), genom vilken direktiven 94/19 och 97/9 införlivas med litauisk rätt, har följande lydelse:

”insättare’ är en fysisk eller juridisk person som har medel insatta i en bank, en bankfilial eller en kooperativ bank, med undantag för personer vilkas insättningar enligt denna lag inte kan omfattas av garantin. ...”

- 17 Artikel 3.1, 3.2 och 3.4 i lagen om insättningsgaranti har följande lydelse:

”1. Insättningsgarantin omfattar insättares insättningar i litas och i utländsk valuta: US-dollar, euro och de nationella valtutorna i medlemsstaterna i Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ...

2. Skyddet för investerarnas fordringar omfattar fordringar avseende återställande eller återbetalning till investerarna av värdepapper (oavsett vilken valuta de utfärdats i) eller penningmedel, i litas eller utländsk valuta.

...

4. Fordringsbevis (bankcertifikat) som emitterats av garantigäldenären själv, fordringar som följer av skuldebrev som accepterats av nämnda garantigäldenär samt växlar och hypoteksobligationer som emitterats enligt den litauiska lagen om hypoteksobligationer och hypotekslån ... omfattas inte av garantin.”

- 18 Artikel 9.1 i lagen om insättningsgaranti har följande lydelse:

”Rätten till ersättning från garantin uppkommer hos en insättare på dagen för garantifallet. Rätten till ersättning från garantin uppkommer hos en investerare på dagen för garantifallet enbart om garantigäldenären har överfört eller använt investerarens värdepapper och (eller) medel utan investerarens samtycke. Vid beräkningen av den garantiersättning som ska utgå till investerarna avseende obligationer, ska dessa obligationer endast omfatta investerarens värdepapper och medel som garantigäldenären inte kan återställa eller återbetala till investeraren.”

Målen vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 19 Den 17 januari 2011 ingick Vitoldas Guliavičius och bankas ”Snoras” AB, (nedan kallad Snoras) ett avtal om förvärv av ett inflationsindexerat bankcertifikat.
- 20 Den 9 mars, 14 juli, 26 september och den 6 oktober 2011 ingick Virgilijus Vidutis Nemaniūnas och Snoras flera avtal om tecknande av obligationer.

- 21 Den 16 november 2011 beslutade den litauiska regeringen att Snoras verksamhet skulle upphöra. Den 24 november 2011 ansökte den litauiska centralbanken i domstol om att ett konkursförfarande skulle inledas mot Snoras.
- 22 Vitoldas Guliavičius och Virgilijus Vidutis Nemaniūnas väckte talan och yrkade att de avtal som ingåtts med Snoras skulle ogiltigförklaras på grund av att denna bank hade lämnat felaktiga och otillräckliga uppgifter dels angående tillämpningen av insättningsgarantin för de förvärvade instrumenteten, dels angående Snoras finansiella situation.
- 23 I beslut av den 6 maj 2013 ogillade Vilniaus apygardos teismas Vitoldas Guliavičius talan. I beslut av den 29 juli 2013 biföll Lietuvos apeliacinis teismas hans överklagande och upphävde därvid beslutet från domstolen i första instans och ogiltigförklarade det avtal om köp av bankcertifikat som ingåtts av Vitoldas Guliavičius.
- 24 IID är ett offentligt företag som har till uppgift att skydda investerarens insättningar och investeringar om ett finansinstitut blir insolvent. Detta företag har i det mål som anhängiggjorts av Vitoldas Guliavičius överklagat Lietuvos apeliacinis teismas beslut av den 29 juli 2013 till den hänskjutande domstolen, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litauens högsta domstol), och yrkat att det ska upphävas.
- 25 I beslut av den 7 december 2012 ogillade Vilniaus apygardos teismas Virgilijus Vidutis Nemaniūnas talan. Han överklagade detta beslut till Lietuvos apeliacinis teismas, som fastställde beslutet i första instans. Virgilijus Vidutis Nemaniūnas överklagade detta beslut till den hänskjutande domstolen och yrkade att beslutet från domstolen i andra instans skulle upphävas.
- 26 Lietuvos Aukščiausiasis Teismas bedömer att de anhängiggjorda målen ska avgöras utifrån unionens lagstiftning angående det rättsliga skydd som tillkommer Vitoldas Guliavičius och Virgilijus Vidutis Nemaniūnas i egenskap av insättare och investerare.
- 27 Den hänskjutande domstolen har i detta hänseende ställt en fråga angående skyddet för ett sådant bankcertifikat som köpts av Vitoldas Guliavičius. Denna domstol har påpekat att Republiken Litauen genom artikel 3.4 i lagen om insättningsgaranti har valt att utnyttja undantaget i artikel 7.2 i direktiv 94/19 och i punkt 12 bilaga I till detta direktiv, vilket innebär att värdepapper såsom de aktuella bankcertifikaten undantas från den garanti som inrättats genom detta direktiv. Den hänskjutande domstolen har även ställt en fråga för att få klarhet i huruvida ett sådant undantag enbart kan tillämpas på av kreditinstitut emitterade skuldebrev som i det konkreta fallet har de egenskaper som huvudsakligen kännetecknar ett finansiellt instrument i den mening som avses i direktiven 97/9 och 2004/39.
- 28 Lietuvos Aukščiausiasis Teismas vill även få klarhet i huruvida de aktuella direktiven har införlivats på ett korrekt sätt. Denna domstol har framhållit att unionslagstiftaren genom hänvisningarna till direktiv 94/19 i skäl 9 och artikel 2.3 i direktiv 97/9 har inrättat ett system i vilket innehavare av instrument såsom de aktuella bankcertifikaten och obligationerna måste ges skydd enligt något av dessa direktiv. I litauisk rätt görs i artikel 3.4 i lagen om insättningsgaranti endast ett generellt undantag från garantisystemet för alla skuldebrev, vilket således även omfattar bankcertifikat och obligationer, utan att det föreskrivs något alternativt skyddssystem. Ett sådant generellt undantag medför att innehavarna av sådana värdepapper som är i fråga i de nationella målen saknar skydd.
- 29 Lietuvos Aukščiausiasis Teismas är även osäker på huruvida direktiv 97/9 har införlivats på ett korrekt sätt, eftersom artikel 9.1 i lagen om insättningsgaranti innehåller ytterligare ett villkor i förhållande till direktivet för att kunna omfattas av garantin enligt denna bestämmelse, nämligen att rätten till ersättning från garantin uppkommer hos investeraren enbart om investeringsföretaget har överfört eller använt investerarens värdepapper och (eller) medel utan investerarens samtycke.

30 Under dessa omständigheter har Lietuvos Aukščiausiasis Teismas beslutat att förklara målet vilande och att ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

- ”1) Ska artikel 7.2 i direktiv 94/19 jämförd med punkt 12 i bilaga I till samma direktiv tolkas så, att ett undantag från insättningsgarantin, som en medlemsstat har beslutat ska gälla för insättare i ett kreditinstitut som innehar skuldebrev (bankcertifikat) som institutet självt har emitterat, kan tillämpas enbart i fall då dessa bankcertifikat uppvisar (besitter) samtliga egenskaper som ett finansiellt instrument ska ha enligt direktiv 2004/39 (med hänsyn även till andra unionsrättsakter, såsom Europeiska centralbankens förordning nr 25/2009), däribland att de ska kunna omsättas på andrahandsmarknaden?
- 2) Om den berörda medlemsstaten väljer att införliva direktiven 94/19 och 97/9 med nationell rätt på ett sådant sätt att systemen för skydd för insättare respektive investerare införs genom en och samma författning (en och samma lag), ska då artikel 7.2 i direktiv 94/19 och punkt 12 i bilaga I till samma direktiv, i förening med artikel 2.2 i direktiv 97/9, tolkas så – med beaktande av artikel 2.3 i direktiv 97/9 – att innehavare av bankcertifikat och obligationer inte kan omfattas av något av de skyddssystem (garantisystem) som avses i de ovannämnda direktiven?
- 3) Med beaktande av att det följer av nationell lagstiftning att inget av de möjliga skyddssystem som föreskrivs i direktiven 94/19 och 97/9 är tillämpligt på innehavare av bankcertifikat och obligationer som emitterats av ett kreditinstitut önskas svar på följande frågor:
 - a) Ska bestämmelserna i artiklarna 3.1, 7.1 och 10.1 i direktiv 94/19 (i dess lydelse enligt direktiv 2009/14) i förening med artikel 1.1 i samma direktiv – i vilken begreppet insättning definieras – anses vara klara, precisa och ovillkorliga samt skapa rättigheter för enskilda i sådan mån att enskilda kan åberopa bestämmelserna vid nationell domstol till stöd för sådan talan om ersättning som förs mot det garantiorgan som inrättats av medlemsstaten och som ansvarar för utbetalningen av nämnda ersättning?
 - b) Ska artiklarna 2.2 och 4.1 i direktiv 97/9 anses vara klara, precisa och ovillkorliga samt skapa rättigheter för enskilda i sådan mån att enskilda kan åberopa bestämmelserna vid nationell domstol till stöd för sådan talan om ersättning som förs mot det garantiorgan som inrättats av medlemsstaten och som ansvarar för utbetalningen av nämnda ersättning?
 - c) Om frågorna 3 a och 3 b besvaras jakande, vilket av de två möjliga skyddssystemen ska den nationella domstolen välja att tillämpa vid prövningen av en tvist mellan en enskild och ett kreditinstitut som inbegriper det garantiorgan som inrättats av medlemsstaten och som ansvarar för systemen för skydd för insättare och investerare?
- 4) Ska artiklarna 2.2 och 4.2 i direktiv 97/9 (jämförda med bilaga I till nämnda direktiv) tolkas så, att de utgör hinder för nationell lagstiftning enligt vilken systemet för ersättning till investerare inte är tillämpligt på sådana investerare som innehar skuldebrev emitterade av ett kreditinstitut, med hänvisning till den typ av finansiella instrument som det är fråga om (skuldebrev) och med beaktande av att garantigäldenären (kreditinstitutet) inte har överfört eller använt investerarnas medel eller värdepapper utan deras samtycke? Vid tolkningen av de ovannämnda bestämmelserna i direktiv 97/9 vad gäller investerarskyddet, är det av betydelse att det kreditinstitut som har utfärdat skuldebreven – emittenten – samtidigt är förvaringsinstitut för dessa finansiella instrument (intermediär) och att de investerade medlen inte hålls åtskilda från andra medel som kreditinstitutet förfogar över?”

31 Genom beslut av domstolens ordförande i mål Indėliju ir investiciju draudimas och Nemaniūnas (C-671/13, EU:C:2014:225) avslogs den hänskjutande domstolens ansökan om att förevarande begäran om förhandsavgörande skulle handläggas skyndsamt i enlighet med artikel 105 i domstolens rättegångsregler.

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

- 32 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 7.2 i direktiv 94/19 och punkt 12 bilaga I till detta direktiv ska tolkas så, att medlemsstaterna, när de gör undantag från insättningsgarantin för bankcertifikat som emitterats av ett kreditinstitut, kan begränsa detta undantag till att enbart gälla bankcertifikat som uppvisar samtliga egenskaper som ett finansiellt instrument ska ha enligt direktiv 2004/39.
- 33 Domstolen påpekar att varken artikel 7.2 i direktiv 94/19 eller punkt 12 i bilaga I till detta direktiv föreskriver att de aktuella instrumenten, för att undantas från garantin, ska uppvisa samtliga egenskaper som ett finansiellt instrument ska ha enligt direktiv 2004/39.
- 34 Med hänsyn till kraven i direktiv 94/19, måste emellertid de instrument som medlemsstaterna väljer att undanta utgöra sådana instrument som omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 94/19.
- 35 Enligt artikel 1. 1 i direktiv 94/19 omfattar definitionerna av begreppet insättning i den mening som avses i detta direktiv, "ett tillgodohavande i form av inlåning eller som ett tillfälligt led i normala banktransaktioner" samt "alla fordringar i form av värdepapper som har ställts ut av kreditinstitut".
- 36 Det framgår således av lydelsen i denna bestämmelse att begreppet insättning i direktiv 94/19 inte definieras med hänvisning till ett finansiellt instruments egenskaper, i den mening som avses i direktiv 2004/39. Det framgår även av denna bestämmelse att det som kännetecknar den andra typen av insättning är att den motsvaras av ett värdepapper som kan överlätas, vilket således möjliggör en omsättning av den fordringsrätt som värdepappret representerar.
- 37 Detta sistnämnda konstaterande stöds av analysen i kommissionens förslag till direktiv 94/19 (Kom (92) 188 slutlig, av den 4 juni 1992, EGT C 163, s. 6) vilket i artikel 1, uttryckligen hänvisade till "fordringar som representeras av överlåtbara värdepapper". Domstolen påpekar härvid att det i artikel 20 i direktiv 86/635, till vilket förslaget till direktiv 94/19 hänvisar, anges att skulder som representeras av värdepapper utgörs av "såväl obligationer som skulder representerade av överlåtbara värdepapper, särskilt bankcertifikat".
- 38 Artikel 7.2 i direktiv 94/19, jämförd med punkt 12 i bilaga I till detta direktiv, utgör således inte hinder för nationella bestämmelser som den i artikel 3.4 i lagen om insättningsgaranti, enligt vilken skuldebrev (bankcertifikat) emitterade av garantigäldenären själv undantas från insättningsgarantin, förutsatt att sådana värdepapper är omsättningsbara.
- 39 Det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera huruvida det bankcertifikat som innehåses av Vitoldas Guliavičius i det aktuella fallet har denna egenskap.
- 40 Den första frågan ska följaktligen besvaras på följande sätt. Artikel 7.2 i direktiv 94/19 och punkt 12 bilaga I till detta direktiv ska tolkas så, att medlemsstaterna får göra undantag från garantin enligt detta direktiv för bankcertifikat som emitterats av ett kreditinstitut, förutsatt att de utgör överlåtbara värdepapper, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att fastställa, utan att det är nödvändigt att säkerställa att dessa certifikat uppvisar samtliga egenskaper hos ett finansiellt instrument i den mening som avses i direktiv 2004/39.

Den andra frågan

- 41 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida direktiven 94/19 och 97/9 ska tolkas så, att skuldebrev emitterade av ett kreditinstitut, särskilt bankcertifikat och obligationer, kan sakna skydd från något av de garantisystem som föreskrivs i dessa direktiv.
- 42 Den andra frågan utgår från att de aktuella bankcertifikaten omfattas av undantaget från garantisystemet enligt direktiv 94/19, vilket beslutats av den litauiska lagstiftaren på grundval av punkt 12 i bilaga I till detta direktiv. Med stöd av denna utgångspunkt vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida det är förenligt med unionsrätten att en nationell lagstiftning såsom den litauiska, genom vilken direktiven 94/19 och 97/9 har införlivats gemensamt, innehåller ett generellt undantag för sådana certifikat i de båda garantisystem som inrättats genom dessa direktiv, vilket innebär att innehavarna av dessa certifikat helt saknar skydd.
- 43 Domstolen noterar att – såsom framgår av begäran om förhandsavgörande – samma skuldebrev, med hänsyn till definitionerna av begreppen ”insättning” och ”instrument” i direktiven 94/19 respektive 97/9, samtidigt kan omfattas av båda dessa begrepp och därmed av båda direktivens tillämpningsområde.
- 44 Domstolen framhåller att de garantisystem som inrättats genom dessa båda direktiv innehåller olika villkor, bland annat när det gäller villkoren för undantag. Medan artikel 7.2 och bilaga I till direktiv 94/19 medger undantag som grundar sig på vilket slags insättare och insättning det är fråga om, innehåller artikel 4.2 i direktiv 97/9 undantag som enbart beror på vilket slags investerare det är fråga om.
- 45 Mot denna bakgrund utgör unionsrätten visserligen inte något hinder för att en medlemsstat väljer att införliva direktiven 94/19 och 97/9 genom en och samma lagstiftningsakt, men det är emellertid nödvändigt, såsom framgår av skäl 9 i direktiv 97/9, att det system som införs genom denna rättsakt uppfyller kraven i båda direktiven.
- 46 När den nationella lagstiftaren, såsom i de nationella målen, har valt att utnyttja den möjlighet som erbjuds i punkt 12 i bilaga I till direktiv 94/19 att undanta den aktuella typen av fordran från tillämpningsområdet för det garantisystem som föreskrivs i detta direktiv, får det förhållandet att nämnda lagstiftare har införlivat direktiv 94/19 och direktiv 97/9 genom en och samma lag, följaktligen inte leda till att denna typ av fordran även undantas från det skyddssystem som inrättats genom direktiv 97/9, på andra villkor än de som anges i artikel 4.2 i sistnämnda direktiv.
- 47 Den andra frågan ska följaktligen besvaras på följande sätt. Direktiven 94/19 och 97/9 ska tolkas så, att när fordringar på ett kreditinstitut kan omfattas både av begreppet ”insättningar”, i den mening som avses i direktiv 94/19, och av begreppet ”instrument” i den mening som avses i direktiv 97/9, men lagstiftaren har utnyttjat den möjlighet som erbjuds i punkt 12 i bilaga I till direktiv 94/19 att undanta dessa fordringar från skyddssystemet enligt detta direktiv, får ett sådant undantag inte leda till att dessa fordringar – på andra villkor än de som anges i artikel 4.2 i direktiv 97/9 – även undantas från skyddssystemet enligt sistnämnda direktiv.

Den fjärde frågan

- 48 Den hänskjutande domstolen har ställt den fjärde frågan för att få klarhet i huruvida artiklarna 2.2 och 4.2 i direktiv 97/9 ska tolkas så, att de utgör hinder för en nationell lagstiftning, såsom den som är aktuell i de nationella målen, enligt vilken möjligheten att omfattas av ersättningsystemet enligt detta direktiv beror på huruvida det berörda kreditinstitutet har överfört eller använt medlen eller värdepappren i fråga utan investerarens samtycke.

- 49 När det gäller villkoret i artikel 9.1 i lagen om insättningsgaranti, framgår det av bedömningen av direktiv 97/9 att investerarnas fordringar måste uppfylla villkoren i artikel 2.2 i detta direktiv för att kunna omfattas av garantin enligt nämnda direktiv. Bilaga I till direktivet innehåller dessutom en förteckning över investerare som i enlighet med artikel 4.2 i samma direktiv får undantas från skydd enligt detta system eller som får ges ett svagare skydd.
- 50 Det framgår emellertid av begäran om förhandsavgörande att innehavare av obligationer som emitterats av ett kreditinstitut enbart kan omfattas av garantin enligt direktiv 97/9 under förutsättning att villkoret om avsaknad av samtycke i artikel 9.1 i lagen om insättningsgarantin är uppfyllt.
- 51 Domstolen framhåller att direktiv 97/9 inte uppställer något sådant villkor för att investerarna ska kunna omfattas av skyddssystemet enligt nämnda direktiv. Investerare som innehar sådana instrument, såsom Virgilijus Vidutis Nemaniūnas i det ena av de nationella målen, nämns för övrigt inte bland de investerare som enligt bilaga I till direktiv 97/9 får undantas från detta system.
- 52 Den fjärde frågan ska följaktligen besvaras på följande sätt. Artiklarna 2.2 och 4.2 i direktiv 97/9 ska tolkas så, att de utgör hinder för en nationell lagstiftning, såsom den som är aktuell i de nationella målen, enligt vilken möjligheten att omfattas av det ersättningssystem som inrättats genom detta direktiv beror på huruvida det berörda kreditinstitutet har överfört eller använt medlen eller värdepappren i fråga utan investerarens samtycke.

Den tredje frågan

- 53 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje frågan för att få klarhet i huruvida direktiven 94/19 och 97/9 ska tolkas så, att denna domstol är skyldig att avstå från att tillämpa en nationell lagstiftning som på ett rättsstridigt sätt undantar innehavarna av vissa skuldebrev från de garantisystem som inrättats genom dessa direktiv, i synnerhet genom att möjligheten att omfattas av ersättningssystemet för investerare – enligt nämnda nationella lagstiftning – beror på huruvida det berörda kreditinstitutet har överfört eller använt medlen eller värdepappren i fråga utan investerarens samtycke.
- 54 I den mån undantaget från garantin enligt direktiv 94/19 har införts på ett rättsenligt sätt av den litauiska lagstiftaren för omsättningsbara bankcertifikat, såsom har konstaterats ovan i punkt 40, ska den tredje frågan förstås på så sätt att den enbart avser direktiv 97/9.
- 55 Det framgår av punkt 52 ovan att en nationell lagstiftning, såsom den nu aktuella, ska anses vara oförenlig med artiklarna 2.2 och 4.2 i direktiv 97/9, i den mån möjligheten enligt nämnda nationella lagstiftning att omfattas av det ersättningssystem som införts genom detta direktiv beror på huruvida det berörda kreditinstitutet har överfört eller använt medlen eller värdepappren i fråga utan investerarens samtycke.
- 56 Enligt fast rättspraxis är den nationella domstolen vid tillämpningen av nationell rätt skyldig att i möjligaste mån tolka den nationella rätten mot bakgrund av direktivets ordalydelse och syfte för att uppnå det resultat som avses i direktivet och således följa artikel 288 tredje stycket FEUF (dom Marleasing, C-106/89, EU:C:1990:395, punkt 8).
- 57 I den mån en sådan direktivskonform tolkning inte är möjlig, framhåller domstolen att enskilda, i alla de fall då bestämmelserna i ett direktiv med avseende på innehållet framstår som ovillkorliga och tillräckligt precisa, har rätt att åberopa dem inför den nationella domstolen gentemot medlemsstaten, när denna inte har införlivat direktivet med nationell rätt eller inte har införlivat direktivet på ett korrekt sätt (dom Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, punkt 33).

- 58 I förevarande fall har generaladvokaten i punkt 86 i sitt förslag till avgörande framhållit att avgränsningen i direktiv 97/9 av de fall som omfattas av skydd är tillräckligt klara, precisa och ovillkorliga för att de ska kunna åberopas direkt av enskilda.
- 59 Domstolen erinrar om att bland de enheter gentemot vilka sådana bestämmelser i ett direktiv som kan ha direkt effekt kan åberopas ingår ett organ som, oavsett sin rättsliga form, i enlighet med en av staten antagen rättsakt har fått i uppdrag att under statens tillsyn utöva offentlig tjänsteverksamhet och som, med anledning härav, har särskilda befogenheter som går utöver de rättsregler som gäller i förhållandet mellan enskilda (dom Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, punkt 39). Det ankommer på den hänskjutande domstolen att undersöka huruvida IID, som ostridigt har till uppgift att skydda investerarens insättningar och investeringar i händelse av att ett finansinstitut blir insolvent, uppfyller dessa villkor.
- 60 Om så är fallet och direktiv 97/9 – såvitt avser avgränsningen av de fall som skyddas enligt direktivet – uppfyller de villkor som krävs för att ha direkt effekt, ska den nationella domstolen avstå från att tillämpa varje nationell bestämmelse som strider mot direktivet och därigenom inte tillämpa villkoret om användning av medel utan investerarens samtycke i samband med fastställandet av de investeringar som omfattas av skyddssystemet enligt detta direktiv.
- 61 Den tredje frågan ska följaktligen besvaras på följande sätt. Direktiv 97/9 ska tolkas så, att den hänskjutande domstolen, i den mån den i de nationella målen finner att detta direktiv har åberopats mot ett organ som uppfyller villkoren för att bestämmelserna i nämnda direktiv ska kunna göras gällande mot detta, är skyldig att avstå från att tillämpa en nationell bestämmelse, såsom den i målen aktuella, enligt vilken möjligheten att omfattas av det ersättningssystem som inrättats genom nämnda direktiv beror på huruvida det berörda kreditinstitutet har överfört eller använt medlen eller värdepappren i fråga utan investerarens samtycke.

Rättegångskostnader

- 62 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

- 1) Artikel 7.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 94/19/EG av den 30 maj 1994 om system för garanti av insättningar (EGT L 135, s. 5), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/14/EG av den 11 mars 2009 och punkt 12 bilaga I till detta direktiv, ska tolkas så, att medlemsstaterna får göra undantag från garantin enligt detta direktiv för bankcertifikat som emitterats av ett kreditinstitut, förutsatt att de utgör överlåtbara värdepapper, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att fastställa, utan att det är nödvändigt att säkerställa att dessa certifikat uppvisar samtliga egenskaper hos ett finansiellt instrument i den mening som avses i rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG.
- 2) Direktiv 94/19, i dess lydelse enligt direktiv 2009/14, och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/9/EG av den 3 mars 1997 om system för ersättning till investerare, ska tolkas så, att när fordringar på ett kreditinstitut kan omfattas både av begreppet ”insättningar”, i den mening som avses i direktiv 94/19, och av begreppet ”instrument”, i den mening som avses i direktiv 97/9, men lagstiftaren har valt att utnyttja den möjlighet som erbjuds i punkt 12 i

bilaga I till direktiv 94/19 att undanta dessa fordringar från skyddssystemet enligt detta direktiv, får ett sådant undantag inte leda till att dessa fordringar – på andra villkor än de som anges i artikel 4.2 i direktiv 97/9 – även undantas från skyddssystemet enligt sistnämnda direktiv.

- 3) Artiklarna 2.2 och 4.2 i direktiv 97/9 ska tolkas så, att de utgör hinder för en nationell lagstiftning, såsom den som är aktuell i de nationella målen, enligt vilken möjligheten att omfattas av det ersättningssystem som inrättats genom detta direktiv beror på huruvida det berörda kreditinstitutet har överfört eller använt medlen eller värdepappren i fråga utan investerarens samtycke.**
- 4) Direktiv 97/9 ska tolkas så, att den hänskjutande domstolen, i den mån den i de nationella målen finner att detta direktiv har åberopats mot ett organ som uppfyller villkoren för att bestämmelserna i nämnda direktiv ska kunna göras gällande mot detta organ, är skyldig att avstå från att tillämpa en nationell bestämmelse, såsom den i målen aktuella, enligt vilken möjligheten att omfattas av det ersättningssystem som inrättats genom nämnda direktiv beror på huruvida det berörda kreditinstitutet har överfört eller använt medlen eller värdepappren i fråga utan investerarens samtycke.**

Underskrifter